

Ontsluiting en valorisatie van archiefreeks over hinderwetgeving: pilootproject in Vlaanderen

Sinds februari 2003 loopt in de Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen het Max-Wildiersproject (FWO Vlaanderen) 'ontsluiting en valorisatie van de dossiers aangaande de hinderwetgeving als basis voor de studie van de industrialisering en de industriële vervuiling in West-Vlaanderen, 1863-1970'. Dit vierjarige project houdt een samenwerkingsverband in tussen de onthaalinstellingen: de Provincie West-Vlaanderen–Archiefdienst en de Universiteit Gent. Het Stadsarchief Brugge en het Stadsarchief Roeselare participeren eveneens aan het project.

Het samenwerkingsproject heeft een gemengd karakter. Enerzijds beoogt het de archivalische ontsluiting van de dossiers over de hinderwetgeving; anderzijds omvat het een onderzoek naar de waarde en de mogelijkheden van deze bron voor de studie van de industrialisering en de industriële vervuiling in West-Vlaanderen tijdens de 19de en de 20ste eeuw. De Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen beheert de hinderwetdossiers van klasse 1-bedrijven, en dit voor alle West-Vlaamse gemeenten. Het bestand omvat naar schatting 30.000 vergunningen, afgeleverd tussen 1875 en 1996. Ruim een kwart daarvan dateert van vóór de Eerste Wereldoorlog.

Hinderwetgeving

De regelgeving die de economische activiteiten moest verzoenen met een 'proper' milieu bleef tot en met het einde van het Ancien Régime beperkt tot plaatselijke initiatieven. Ingevolge de centralisatiepolitiek van Napoleon werd op 15 oktober 1810 een nieuw geüniformeerd decreet ingevoerd om de vele klachten tegen bedrijven die ongezonde of hinderlijke uitwasemingen veroorzaakten in te perken. Het keizerlijk decreet voerde een vergunningsplicht in om een bedrijf te mogen opstarten en maakte een onderscheid tussen drie klassen van bedrijven, naargelang van de graad van hinder. Overeenkomstig de drie klassen werd de vergunning verleend door de nationale overheid, de provincie of de gemeente¹. Werd een vergunning geweigerd, dan kon daartegen hoger beroep worden aangetekend. Na herzieningen in 1824 (de 'Fabriekswet')² en in 1849³, onderging het vergunningenstelsel vooral in 1863 grondige wijzigingen. Van de drie klassen bleven er maar twee over die behandeld werden door ofwel het Schepencollege

JURGEN MESTDAGH is projectmedewerker (FWO/Max-Wildiersproject) Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen/UGent
jurgen.mestdagh@west-vlaanderen.be

(klasse 2-bedrijven) ofwel de Bestendige Deputatie (klasse 1-bedrijven)⁴. Tegen het einde van de 19de eeuw groeide de aandacht voor arbeidsveiligheid en -hygiëne. In de wet van 5 mei 1888 zijn de veiligheid en de gezondheid van de werknemers nadrukkelijk present⁵. Deze wet vormt nog altijd de basis van het vergunningenstelsel van de gevaarlijke, ongezonde en hinderlijke inrichtingen dat na de Tweede Wereldoorlog werd gemoderniseerd en opgenomen in het Algemeen Reglement op de Arbeidsbescherming (ARAB)⁶. Sinds 1991 is het ARAB vervangen door de Vlarem I- en II-decreten⁷.

Een multidisciplinaire bron

De dossiers betreffende de hinderwet kunnen ons over diverse aspecten van het industriële verleden informeren. In het bijzonder hebben industrieel archeologen en techniek-historici vanaf de jaren 1970 deze bronnenreeks ontdekt in hun speurtocht naar relictten van vroegere industriële activiteiten⁸. Recente onderzoeken hebben echter aangetoond dat het toepassingsgebied veel ruimer is dan dat van de industriële archeologie⁹. Vooreerst vormt de analyse van een vergunningsdossier van één onderneming een belangrijke

Briefhoofd van de Zwevegemse draadtrekkerij St. Antoine, Léon Bekaert. Drukwerk, 1902. Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen, Reeks 'Vergunningen betreffende gevaarlijke, hinderlijke en ongezonde bedrijven', A.3.-G.B./P.B./1998/64c. Copyright: Provincie West-Vlaanderen – Archiefdienst.

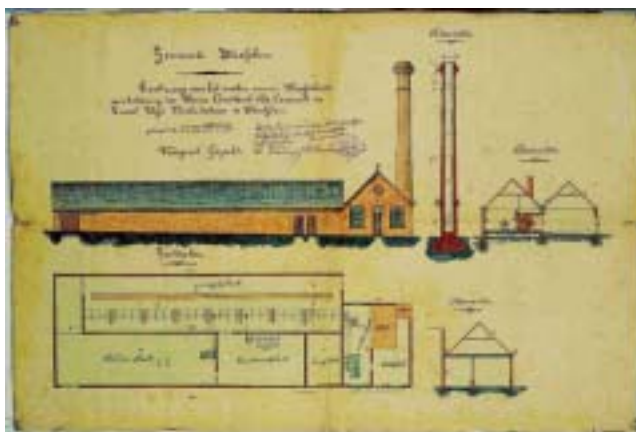
aanvulling op een klassieke bedrijfsgeschiedenis op basis van het bedrijfsarchief¹⁰. Ook kunst- en architectuurhistorici vinden hun gading in de archiefreeks over de hinderwetgeving. De (grond)plannen die door de wet bij een aanvraagdossier moeten worden gevoegd, geven een idee over de evolutie van het onroerend patrimonium van bedrijven. Indien de historicus beschikt over een lange, continue en volledige reeks, kan hij relaties leggen met de economische conjunctuur. Continue reeksen weerspiegelen de industriële vestiging in een bepaalde regio. Sinds 1999 zijn deze hinderwetdossiers via verhandelingen en projecten intensief gebruikt voor het onderzoek naar industriële vervuiling in

enkele Vlaamse steden tijdens de 19de en de 20ste eeuw¹¹. In navolging van Nederland komen nu ook in Vlaanderen de eerste onderzoeken van de grond die zich specifiek concentreren op bodemvervuiling¹². De formulering van het protest dat deel uitmaakt van het onderzoek 'de commodo et incommodo', zegt wat meer over de houding van de maatschappij ten aanzien van vervuiling¹³.

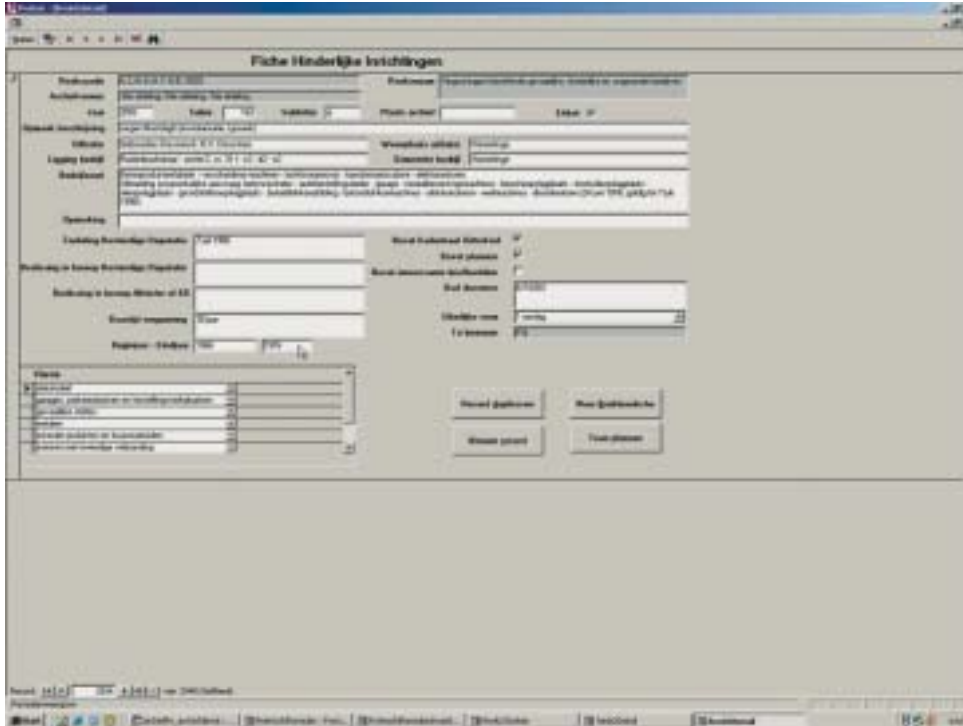
30.000 hinderwetvergunningen

Sinds 1996 is de Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen stapsgewijs bezig met de definitieve ontsluiting van tot dusver 30.000 hinderwetvergunningen. Deze onderneming kreeg begin 2003 een sterke impuls door de logistieke en financiële inbreng van het Max-Wildiersfonds. Van het Max-Wildiersfonds kreeg de Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen een wetenschappelijk projectmedewerker ter beschikking die gedurende twee volle jaren de archivalische ontsluiting verder afwerkt.

Alle dossiers over de hinderwet zijn op een systematische wijze geïnventariseerd. Daarbij zijn per vergunningsdossier essentiële gegevens in een database ingevoerd. De database 'Hinderlijke Inrichtingen' maakt deel uit van de algemene database 'Provinciaal Beheerprogramma voor Archieftoepassingen' (Probat) die alle geïnventariseerde items van de Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen omvat.

Plattegrond, vooraanzicht en doorsnede van de vlasfabriek van Constant De Coninck en Emiel Veys in Wevelgem. Gekleurde pentekening, 74,5 x 47,8 cm, V. Porvoost, 1904. Reeks 'Vergunningen betreffende gevaarlijke, hinderlijke en ongezonde bedrijven', A.3.-G.B./1997/46a en kaart- en planverzameling nr. 25.

Record uit de database 'Hinderlijke Inrichtingen' die de dossiers aangaande de hinderwetgeving op microniveau ontsluit. Copyright: Provincie West-Vlaanderen – Archiefdienst.

Voor er gestart kan worden met de inventarisatie van een nieuwe reeks moet een deelfiche 'Archievenoverzicht' ingevuld worden. Deze fiche vormt als het ware een identificatie van de archiefreeks en bevat een aantal velden op macro-niveau die als *incontournable* mogen worden beschouwd zoals archiefvormer, reeksnaam (reeksidentificatie) en reekscode (unieke code die de reeks kenmerkt). In de Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen is de naam van de reeks als volgt geformuleerd: 'Vergunningen betreffende gevaarlijke, hinderlijke en ongezonde bedrijven'. Als de deelfiche Archievenoverzicht ingevuld is, kan gestart worden met de beschrijving van de hinderwetdossiers. De fiche 'Hinderlijke Inrichtingen' ontsluit een vergunningsdossier op microniveau.

Elke fiche bevat een aantal standaardvelden:

- bedrijfsnaam of naam van de uitbater;
- gemeente, maatschappelijke zetel van het bedrijf of woonplaats van de uitbater;
- ligging van het bedrijf (straatnaam gevolgd door de kadastrale coördinaten);
- bedrijfssoort of aard van de inrichting;
- Vlaremrubriek die van toepassing is op de inrichting;
- beslissing van de Bestendige Deputatie in eerste aanleg;
- beslissing in beroep van de bevoegde instantie;
- uiterlijke vorm;
- het wel of niet aanwezig zijn van plannen, kadastrale uittreksels en briefhoofden;
- de duur van de vergunning;
- oud dossiernummer.

De database is zo ontwikkeld dat de Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen zelf het beheer van de bestanden

kan verrichten en nieuwe hinderwetdossiers kan toevoegen en bestaande gegevens kan muteren of actueel houden. Vanuit gebruikers- en beheerskant kan men zoeken op een combinatie van velden: archiefvormer, reekscode, subnummer, subletter, datum toelating Bestendige Deputatie, gemeente, bedrijf, uitbater, bedrijfssoort, oud dossiernummer en Vlaremrubriek. De zoek- of raadpleegmodule is gebruiksvriendelijk gemaakt zodat de gebruikers van het archief zelfstandig kunnen werken bij het opzoeken van vergunningen. Doordat deze archiefreeks via diverse velden ontsloten wordt, komt de in het archief aanwezige informatie beschikbaar voor diverse soorten onderzoeken (cf. supra).

De zoekmodule in de database 'Hinderlijke Inrichtingen' laat toe om op diverse velden informatie op te zoeken. In dit voorbeeld worden alle hinderwetdossiers gezocht die zijn afgeleverd aan de N.V. Bekaert (Zwevegem). Copyright: Provincie West-Vlaanderen – Archiefdienst.

Vernieuwend

Naast de inventarisatie, ontsluiting en duurzame opberging van de hinderwetdossiers, worden de (grond)plannen en technische tekeningen die bij de vergunningsaanvraag

werden ingediend, op microfilm geplaatst en gedigitaliseerd. Bij aanvang van het project werd de keuze gemaakt om alle plannen, uitgezonderd de kadastrale plannen, te digitaliseren. Naar schatting telt de archiefreeks ongeveer 50.000 plannen. Die zijn zowel naar grootte als naar kwaliteit heel verschillend. De hinderwetvergunningen uit de 19de en het begin van de 20ste eeuw bevatten bijvoorbeeld heel wat blauwdrukken.

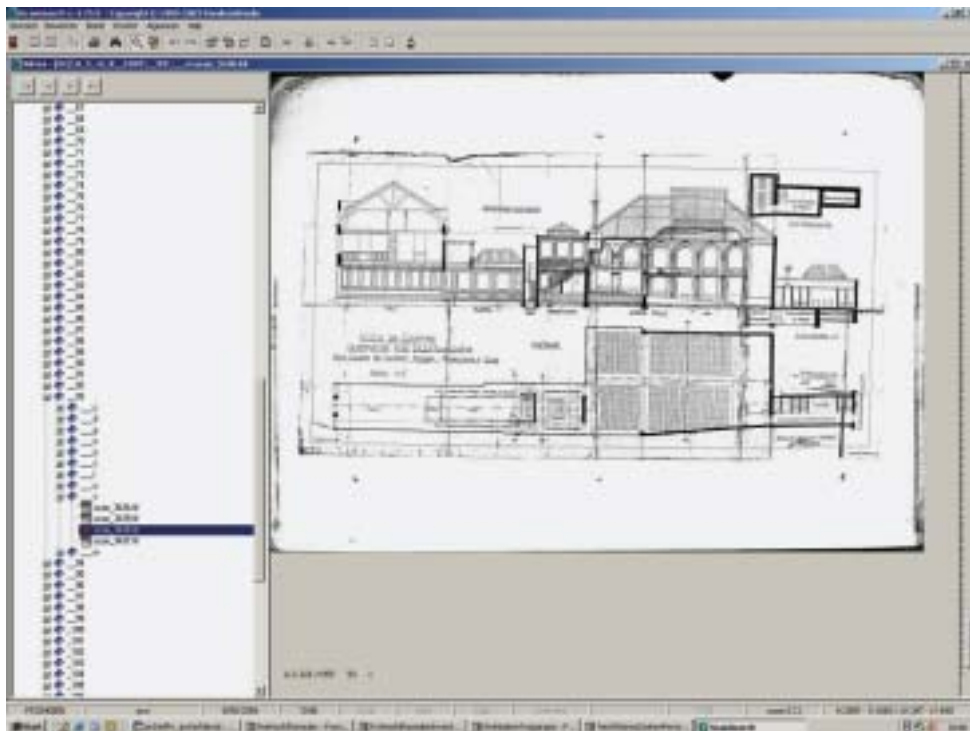
Bij het scannen van de documenten werd voor een digitaliseringproces gekozen waarbij ook microfilms worden aangemaakt¹⁴. Dit proces heeft als grote meerwaarde dat het de voordelen van het digitaliseren – betere ontlasting – koppelt aan die van microfilm, dit wil zeggen een mogelijkheid tot duurzame bewaring (cf. infra)¹⁵. Bovendien is dit procédé heel wat goedkoper omdat het digitaliseren automatisch en minder arbeidsintensief kan verlopen. Het digitaliseringproces verloopt in drie fasen: (1) van origineel naar microfilm, (2) van microfilm naar scan en (3) het lezen van de scans in een speciaal ontwikkelde zoeksoftware. In een eerste fase worden 35mm-microfilms gemaakt van de plannen. Een 35mm-film leent zich immers beter tot het filmen van grote bescheiden en van series bescheiden¹⁶. Voor de opslag van lang te bewaren en belangrijke documenten is de microfilm niet te verslaan. Alleen een microfilm geeft de absolute zekerheid dat de informatie in de verdere toekomst nog leesbaar zal zijn¹⁷. Naargelang van het formaat van het plan, geldt een andere verkleiningsfactor. A2-, A3- en A4-formaten worden 15 keer gereduceerd; een A1-plan 21 keer en een A0-formaat 30 keer. De camera's belichten tot het formaat 80x120cm. Nog grotere formaten worden in 2 of 3 keer opgenomen. De densiteit van de microfilms ligt tussen 0,8 en 1. Een juiste densiteit is belangrijk omdat zij bepaalt of de opnames voldoende scherp zijn¹⁸.

In een volgende fase worden de microfilms ingescand. Het scannen van microfilms geeft immers betere resultaten dan het scannen van originele documenten die vaak van minder goede kwaliteit zijn. Via scanning, ook imaging genoemd, worden microfilmdocumenten omgezet in digitale gegevens. Die worden doorgaans als een 'tif'- of 'jpg'-document opgeslagen. De gemiddelde grootte van zo'n tif-bestand

varieert nogal. De kwaliteit van het scannen van de microfilms hangt af van:

- de basisinstellingen: zwart-wit (bitmap) om een optimaal contrast te verkrijgen;
- de resolutie: alle documenten zijn ingescand met een standaardresolutie van 300 dpi. Bij lettertypes of tekst met een rechte lijn, speelt die resolutie niet zo'n grote rol. In principe geldt de regel: hoe hoger de resolutie, hoe meer 'dots per inch', hoe beter de weergave. Door het instellen van een resolutie wordt het aantal pixels (picture elements) in een raster bepaald;
- de treshold (of drempelwaarde zwart-wit): wanneer de tresholding naar beneden wordt verschoven, worden steeds lichtere grijswaarden naar zwarte pixels omgezet. Het komt erop neer dat wordt bepaald of er al dan niet een pixel bijkomt. Door de grote diversiteit van de plannen was het geen sinecure om de treshold-waarde telkens aan te passen;
- de 2D enhancement: het vervolledigen van een lijn door pixels bij te maken;
- de lampsterkte van de scanner.

Tijdens de derde en laatste fase worden de scans één voor één geïmporteerd in een zoeksoftware. Om de koppeling te realiseren met de database 'Probat' werd door Vanden Broele - Document Management in de speciaal ontwikkelde zoeksoftware ScanSearch® voorzien. Deze software, waarmee beelden worden ondergebracht en geordend in een mappenstructuur die identiek is aan de

Voorbeeld van een toepassing in Scansearch. Plan van de filmzaal Société Anonyme Royal Cinéma de Courtrai. Geleerde pentekening, J. Vercoetere - Izegem, 10 juni 1911. Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen, Reeks 'Vergunningen betreffende gevaarlijke, hinderlijke en ongezonde bedrijven', A.3.-G.B./P.B./1997/93v. Copyright: Provincie West-Vlaanderen - Archiefdienst.

reekscodes, maakt het mogelijk gedigitaliseerde beelden te beheren en te doorbladeren. ScanSearch® werd in 1999 oorspronkelijk ontworpen voor het digitaal beheer van de registers van de burgerlijke stand, de bevolkingsregisters en recent ook voor het beheer van notulen. In het kader van dit project kreeg het echter een heel nieuwe toepassing. Nieuw is dat vanuit een bestaande databank wordt vertrokken en gezocht, terwijl bij de overige toepassingen de opzoeken gebeurden aan de hand van de bestaande structuur (zoals dat ook in het originele document het geval is) ofwel via een op maat gemaakte database. Op de fiche 'Hinderlijke Inrichtingen' is een opstartknop 'Toon plannen' voorzien waarlangs de zoeksoftware wordt geactiveerd en de gewenste plan(nen) die bij het dossier behoren, op het scherm verschijnen. Doordat het veld 'Bevat plannen' is aangevinkt, weet de leeszaalgebruiker dat er plannen aanwezig zijn in het vergunningsdossier.

Eind 2003 werd van start gegaan met het digitaliseren van de plannen, schetsen en tekeningen. Een eerste schijf van 10.000 opnames werd intussen gerealiseerd. De komende 3 jaar wordt deze onderneming jaarlijks herhaald. Op termijn is het de bedoeling via een webapplicatie een ruimer publiek te bereiken en het systeem online raadpleegbaar te maken.

Pluspunten

Elektronische archivering heeft heel wat voordelen, zowel voor de gebruiker als voor het beheer¹⁹. De opzoeken verlopen snel en gemakkelijk. In plaats van het omslachtig uithalen van documenten of het consulteren op microfilm, wordt de bezoeker door het systeem vliegensvlug naar de gewenste fiche en het gewenste plan genavigeerd. Ook het leescomfort is veel beter in vergelijking met de microfilmtoestellen. Voortaan niet langer negatieve beelden, maar heldere beelden, waar moeiteloos ingezoomd kan worden op bepaalde woorden, namen of fragmenten van gebouwen of details. De digitale versies van de plannen kunnen onder andere afgedrukt of geïmporteerd worden in een Word- of Excel-bestand. Digitaal beschikbare informatie kent bovendien geen fysieke beperkingen, is veel toegankelijker en vermijdt toenemende slijtage of beschadiging van authentieke documenten. Bovendien kunnen meerdere personen tegelijkertijd verschillende documenten op het netwerk (multi-useromgeving) consulteren en hoeft de archiefdienst geen bijkomende investeringen te doen in bijvoorbeeld microfilmleesapparaten, maar gebeurt alles via bestaande pc's.

Een greep uit het bronnenaanbod: een grondplan en een briefhoofd van de Société Anonyme La Brugeoise (Sint-Michiels), een bekendmaking tot oprichting van een inrichting, het onderzoek 'de commodo et incommodo' en een onderzoeksverslag van de vergunningsaanvraag. Copyright: Provincie West-Vlaanderen – Archiefdienst.

Noten

1. *Pasinomie*, 1810-1811, 15 oktober 1810, 183.
2. *Pasinomie*, 1824, 31 januari 1824, 470-473.
3. *Pasinomie*, 1849, 12 november 1849, 694, 672 en *Moniteur Belge*, 13 november 1849.
4. *Pasinomie*, 29 januari 1863, 45-54 en *Moniteur Belge*, 30 januari 1863.
5. *Pasinomie*, 1888, 5 mei 1888, 101-115, en *Belgisch Staatsblad*, 13 mei 1888.
6. *Belgisch Staatsblad*, 3 april 1946; *Belgisch Staatsblad*, 3 maart 1946: *Besluit van den Regent waarbij verbindende kracht wordt behouden aan sommige tijdens de bezetting genomen besluiten inzake vergunningsplichtige inrichtingen*; *Belgisch Staatsblad*, 7 maart 1947: *Ministerieel Besluit waarbij de inlichtingen bepaald worden die dienen verstrekt tot slaving van een vergunningsaanvraag voor een als gevaarlijk, ongezond of hinderlijk ingedeelde inrichting*.
7. *Decreet Vlaamse Gemeenschap van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning*, *Belgisch Staatsblad*, 17 september 1985; *Besluit van de Vlaamse Executieve van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams Reglement betreffende de milieuvergunning (Vlarem)*, *Belgische Staatsblad*, 26 juni 1991; *Besluit van de Vlaamse Regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (Vlarem II)*, *Belgisch Staatsblad*, 31 juli 1995, err. 29 september 1995.
8. Linters, Adriaan, *Het gebruik van stoommachines in de Oost-Vlaamse nijverheid, vooral de textielnijverheid voor 1840: een overzicht aan de hand van het provinciale fonds 'de commodo et incommodo'*, in: *Vijfde Nationaal congres voor industriële archeologie. Textiel*. - Gent, 26-27 november 1977. *Handelingen*, p. 251-279; Roose, Claudine, *Industriële inplantingen te Izegem 1830-1914: methodologische en heuristische benadering van de industriële archeologie*. - Gent: Universiteit Gent, 1975. - 8 dln. - *Onuitgegeven licentiaatsverhandeling*. Roose, Claudine, *Het Fonds 'Gevaarlijke en Ongezonde Gebouwen': een belangrijke bron voor de industriële archeologie*, in: *Centrum voor Industriële Archeologie. Mededelingen, I*, (1975), 1; p. 11-13.
9. Verbruggen, Christophe, *De stank bederft onze eetwaren: de reacties op industriële milieuhinder in het 19de-eeuwse Gent*. - Gent: Academia Press, 2002. - 174 p.; Vannieuwenhuysse, Johan (red.), *Goed garen gesponnen? Industrialisatie in de provincie West-Vlaanderen, 1800-1940, De provincie West-Vlaanderen in honderd (archiefstukken)*. - Brugge: Provincie West-Vlaanderen - Archiefdienst, 1998. - 240 p.

10. Vancoppenolle, Chantal, *Een succesvolle onderneming: handleiding voor het schrijven van een bedrijfsgeschiedenis*. - Brussel: Algemeen Rijksarchief en Rijksarchieven in de provinciën, 2002. - p. 129-132.
11. *Het gaat om licentiaatsverhandelingen over Aalst, Antwerpen, Brugge, Gent en Oudenaarde in de 19de eeuw*.
12. *Voor Nederland zijn te vermelden: J. Nieuwkoop, E. Homburg, H. Van Zon, E.J. Pelgrim etc. Verder ook Corten, J. en Veldman, H., Ontsluiting hinderwetarchief door middel van een systematische inventarisatie en inhoudelijke ontsluiting*, in: OD, (2002), 56; p. 438-441. *De ontsluiting van het hinderwetarchief in het Streekarchief van Eindhoven was vooral gericht op het traceren van potentieel bodemverontreinigde terreinen*.
13. Verbruggen, Christophe, op.cit.; Van Landschoot, Frederik, *De Brugse industriële ontwikkeling aan de hand van de bron 'de commodo et incommodo': een onderzoek naar de houding van de bevolking en de overheid aangaande milieuhinder: casus de periode 1890 - 1899 en 1930 - 1939*. - Gent: Universiteit Gent, 2002. - 3 volumes. - *Onuitgegeven licentiaatsverhandeling*. De Pooter, Bram, *De commodo et incommodo: een bronnenonderzoek naar de houding van de bevolking en de overheid aangaande de milieuhinder en de vervuiling tijdens de industriële ontwikkeling van Antwerpen op het einde van de negentiende eeuw*. - Gent: Universiteit Gent, 2000. - 230 p. - *Onuitgegeven licentiaatsverhandeling*. Vander Mijnsbrugge, Kris, *De Aalsterse industriële ontplooiing aan de hand van de bron 'de commodo et incommodo': een studie van de maatschappelijke perceptie en de historische vervuiling*. - Gent: Universiteit Gent, 2001. - 150 p. - *Onuitgegeven licentiaatsverhandeling*. Devos, Kevin, *Over industriële vervuiling in de 19de eeuw en de dossiers de commodo et incommodo (casus: Oudenaarde)*. - Gent: Universiteit Gent, 2001. - 164 p. - *Onuitgegeven licentiaatsverhandeling*.
14. *Met dank aan Piet Moerman, Document Management Supervisor bij de firma Vanden Broele - Document Management, Lieven Bauwensstraat 33, B- 8000 Brugge, tel. +32 (0)50 456 194. Zie ook www.vandenbroele.be*.
15. Rombauts, Wouter, *Conservering van archieven: inleiding tot de problematiek*. - Brussel: Algemeen Rijksarchief en Rijksarchieven in de provinciën, 1997. - P. 223.
16. *Ibidem*, p. 218.
17. Timmerhuis, Frans, *Handboek Document Management*. - Rijswijk: Uitgeverij Elmar, 2001. - P. 48-49.
18. Rombauts, Wouter, op.cit. - P. 217.
19. Timmerhuis, Frans, op.cit., 2001. - P. 52-53.

SAMENVATTING

In het kader van een project van het Max-Wildiersfonds (FWO Vlaanderen) worden de dossiers aangaande de hinderwetgeving ontsloten en hun toepassingsmogelijkheden voor het historisch onderzoek intensief onderzocht. De Provinciale Archiefdienst West-Vlaanderen heeft de laatste jaren op een efficiënte wijze duizenden hinderwetvergunningen van West-Vlaamse klasse 1-bedrijven door systematische inventarisatie ontsloten. Met behulp van een uitgebreid databaseprogramma kan nu op verschillende velden worden gezocht binnen de aanwezige archiefreeks. Hierdoor zijn alle hinderwetarchieven toegankelijk voor diverse soorten van historisch onderzoek. Bovendien beschikt de Provinciale Archiefdienst over een programma waarmee hij het beheer van de huidige bestanden kan verzorgen en de in de toekomst overgedragen archiefreeksen op dezelfde wijze kan ontsluiten. Om de kwetsbare authentieke plannen te beschermen tegen slijtage en beschadiging, worden ze gedigitaliseerd en gekoppeld aan de database. Het gaat om een pilootproject in de Vlaamse archiefwereld.

ABSTRACT

The Max-Wildiers project (FWO Flanders), a collaboration of the Archives of the Province of West-Flanders and the University of Ghent, has two objectives. On the one hand, it aims at an archival description of files on environmental legislation; on the other hand, it comprises an intensive academic study of the use of these records for historical research. In the past few years, the Province of West-Flanders has made up an archival description of thousands of files of West Flemish enterprises. An extensive database enables the researcher to look up a lot of elements in various ways. A

multitude of historical data is accessible for different historical disciplines. Furthermore, the Province of West-Flanders has created a database-programme for managing records and for describing them in archival terms. In order to protect the original architectural plans and designs, the Archives of the Province of West-Flanders started to digitise and link them to the database. This digitising project is quite innovative in the world of the Flemish Archives.

Hinderbedrijfsarchief